

Informačný materiál

mestská časť Bratislava-Dúbravka

Materiál na 10. zasadnutie
miestneho zastupiteľstva
dňa 22 septembra 2020

Informácia o výsledku kontroly domácej opatrovateľskej služby vykonanej Najvyšším kontrolným úradom SR

Predkladateľ:

RNDr. Martin Zaťovič
starosta

Zodpovedný:

Ing. Rastislav Bagar
prednosta

Materiál obsahuje:

1. Dôvodová správa
2. Stanovisko Komisie
sociálno-zdravotnej a bytovej
zo dňa 19.8.2020
3. Protokol o výsledku kontroly
4. Zápisnica o prerokovaní
protokolu o výsledku
kontroly zo dňa 5.8.2020

Spracovateľ:

Mgr. Nadežda Zeleníková
vedúca oddelenia
sociálnych vecí a zdravotníctva

september 2020

Dôvodová správa

V období od 26.2.2020 do 31.7.2020 vykonal Najvyšší kontrolný úrad SR v mestskej časti Bratislava-Dúbravka rozsiahlu kontrolu domácej opatrovateľskej služby.

Účelom kontroly bolo preveriť a vyhodnotiť poskytovanie domácej opatrovateľskej služby ako jednej z foriem terénnych sociálnych služieb z hľadiska dostupnosti, udržateľnosti financovania, ako aj nastavenia systému poskytovania tejto služby a zároveň posúdiť účinnosť plnenia cieľov pri jej poskytovaní. Pri kontrole boli použité najmä: preskúmanie predmetných dokumentov a dokladov, analytické postupy, rozhovory so zamestnancami mestskej časti a priame pozorovanie.

Kontrolovaným obdobím boli roky 2017-2019 a súvisiace obdobie. Výsledky kontroly sú podrobne uvedené v protokole o výsledku kontroly.

Stanovisko komisie sociálno-zdravotnej a bytovej

Komisia sociálno-zdravotná a bytová na svojom zasadnutí dňa 19.8.2020 prerokovala protokol o výsledku kontroly domácej opatrovateľskej služby vykonanej Najvyšším kontrolným úradom SR a materiál vzala na vedomie bez pripomienok.

Hlasovanie: prítomní: 5 za: 5 proti: 0 zdržal sa: 0

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: Z-004453/2020/1130/RDB

Číslo poverenia: 1752/19
Zo dňa: 4.2.2020

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 2
Počet strán: 13
Počet príloh: 6

PROTOKOL o výsledku kontroly Domáca opatrovateľská služba KA-017/2020/1110

Mestská časť Bratislava-Dúbravka

Tрнава, júl 2020

Obsah

Zoznam použitých skratiek.....	3
Zhrnutie:.....	4
1. Systém plánovania sociálnych služieb so zameraním na domácu opatrovateľskú službu	5
2. Zabezpečenie dostupnosti domácej opatrovateľskej služby.....	6
3. Udržateľnosť financovania domácej opatrovateľskej služby.....	8
4. Kontrola a účinnosť plnenia cieľov pri poskytovaní domácej opatrovateľskej služby	9
Príloha k protokolu č. 1.....	10
Prehľad o počte žiadostí o zabezpečenie domácej opatrovateľskej služby v rokoch 2017-2019.....	10
Príloha k protokolu č. 2.....	10
Prehľad o počte nových prijímateľov a termíne vybavenia žiadosti o poskytnutie sociálnej služby	10
v rokoch 2017-2019	10
Príloha k protokolu č. 3.....	10
Výška podpory domácej opatrovateľskej služby prostredníctvom EÚ zdrojov v rokoch 2017-2019.....	10
Príloha k protokolu č. 4.....	11
Prehľad o príjmoch a výdavkoch verejných poskytovateľov domácej opatrovateľskej služby v rokoch 2017-2019	11
Príloha k protokolu č. 5.....	11
Výdavky na sociálne služby v rokoch 2017-2019	11
Príloha k protokolu č. 6.....	12
Prehľad ekonomicky oprávnených nákladov na poskytovanie domácej opatrovateľskej služby	12
v rokoch 2017-2019	12

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Zoznam použitých skratiek

Skrátený názov	Úplné znenie
EÚ	Európska únia
hod.	hodina
ISSAI	Medzinárodné štandardy najvyšších kontrolných inštitúcií
komunitný plán	Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Dúbravka na roky 2016-2020
mestská časť, kontrolovaný subjekt	Mestská časť Bratislava-Dúbravka
MPSVaR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MÚ	Miestny úrad
MZ	Miestne zastupiteľstvo
NFP	Nenávratný finančný príspevok
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
SR	Slovenská republika
ŠR	Štátny rozpočet
VÚC	Vyšší územný celok
VZN	Všeobecne záväzné nariadenie č. 1/2014 o poskytovaní sociálnych služieb
zákon o obecnom zriadení	Zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
zákon o sociálnych službách	Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Zhrnutie:

Kontrola domácej opatrovateľskej služby v mestskej časti Bratislava-Dúbravka bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2020. Kontrola je dôležitá pre výkon verejnej politiky v sociálnej oblasti z dôvodu narastajúceho rozdielu medzi príjmami a výdavkami za vybranú sociálnu službu a tiež z dôvodu plnenia cieľov stanovených v strategických dokumentoch na národnej a miestnej úrovni v súvislosti s deinštitucionalizáciou sociálnych služieb.

Účelom kontroly bolo preveriť a vyhodnotiť poskytovanie domácej opatrovateľskej služby ako jednej z foriem terénnych sociálnych služieb z hľadiska dostupnosti, udržateľnosti, ako aj nastavenia systému poskytovania tejto služby. Zároveň posúdiť účinnosť cieľov verejnej politiky v oblasti poskytovania domácej opatrovateľskej služby v nadväznosti na programové dokumenty na národnej a miestnej úrovni.

Predmetom kontroly bol systém plánovania sociálnych služieb so zameraním na domácu opatrovateľskú službu, zabezpečenie jej dostupnosti, udržateľnosti financovania a kontrolu a účinnosť plnenia cieľov pri jej poskytovaní. Išlo o kontrolu výkonnosti s prvkami súladu. Pri kontrole bolo použité najmä preskúmanie dokladov a dokumentov, analytické postupy, rozhovor so zamestnancami kontrolovaného subjektu a priame pozorovanie. Kontrolovaným obdobím boli roky 2017-2019 a súvisiace obdobie.

V kontrolovanom období mala mestská časť prijatý komunitný plán, v ktorom neboli určené ciele, priority a časový plán podľa jednotlivých druhov, foriem sociálnych služieb a jednotlivých cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb. Komunitný plán nešpecifikoval finančné, personálne a prevádzkové podmienky a taktiež neobsahoval podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie, čo nebolo v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o sociálnych službách. Kontrolovaný subjekt neaktualizoval komunitný plán k 30.6.2018, čo nebolo v súlade s príslušným ustanovením zákona o sociálnych službách.

Mestská časť mala v kontrolovanom období v platnosti VZN, v ktorom upravovala úhrady klientov podľa stupňa odkázanosti, ako aj ich spôsob určenia a platenia. V predmetnom VZN však kontrolovaný subjekt nezohľadnil ustanovenie zákona o sociálnych službách, účinné od 1.1.2018, určujúce násobok sumy prijímateľovho životného minima, ktorá mu musí zostať po úhrade za poskytnutie sociálnej služby a tým porušil tiež príslušné ustanovenie zákona o obecnom zriadení.

Kontrola preukázala, že mestská časť nemala vypracované štandardy kvality na miestne podmienky, ale v súlade s príslušným ustanovením zákona o sociálnych službách využívala služby supervízora a predložila kontrole správy o výkone supervízie. NKÚ SR zhodnotil kontrolný systém domácej opatrovateľskej služby v podmienkach mestskej časti ako čiastočne účinný.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 1752/19 zo 4.2.2020 vykonali:

Ing. Drahomír Rešeta, vedúci kontrolnej skupiny
Mgr. Zuzana Luhová, členka kontrolnej skupiny
Ing. Martina Redajová, členka kontrolnej skupiny

kontrolu domácej opatrovateľskej služby, ktorej účelom bolo preveriť a vyhodnotiť poskytovanie domácej opatrovateľskej služby ako jednej z foriem terénnych sociálnych služieb z hľadiska dostupnosti, udržateľnosti, ako aj nastavenia systému poskytovania tejto služby. Zároveň posúdiť účinnosť cieľov verejnej politiky v oblasti poskytovania domácej opatrovateľskej služby v nadväznosti na programové dokumenty na národnej a miestnej úrovni. Kontrolná skupina následne vypracovala protokol o výsledku kontroly.

Kontrola bola vykonaná v čase od 26.2.2020 do 29.6.2020 v kontrolovanom subjekte

Mestská časť Bratislava-Dúbravka, Žatevná 2, 844 02 Bratislava-Dúbravka, IČO 00603406

za kontrolované obdobie: roky 2017-2019 a súvisiace obdobie v prípade potreby objektívneho posúdenia kontrolovaných skutočností.

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a so štandardami, ktoré vychádzajú zo základných princípov medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií ISSAI (ISSAI 100 – Základné princípy kontrol verejného sektora, ISSAI 300 – Základné princípy kontroly výkonnosti a ISSAI 400 – Základné princípy kontroly súladu).

Predmetom kontroly bol systém plánovania sociálnych služieb so zameraním na domácu opatrovateľskú službu, zabezpečenie dostupnosti domácej opatrovateľskej služby pre seniorov, udržateľnosť financovania domácej opatrovateľskej služby, ako aj kontrola a účinnosť plnenia cieľov pri poskytovaní domácej opatrovateľskej služby.

1. Systém plánovania sociálnych služieb so zameraním na domácu opatrovateľskú službu

Počas výkonu kontroly systému plánovania sociálnych služieb mestskej časti, ako verejného poskytovateľa, so zameraním na domácu opatrovateľskú službu, boli preverené dokumenty a postupy plánovania v súlade so zákonom o sociálnych službách. Mestská časť v rozsahu svojej pôsobnosti zabezpečovala dostupnosť sociálnej služby pre fyzickú osobu, ktorá bola odkázaná na sociálnu službu, a právo výberu sociálnej služby.

Mestská časť bola v súlade so zákonom o sociálnych službách evidovaná v registri poskytovateľov sociálnych služieb Bratislavského samosprávneho kraja ako verejný poskytovateľ opatrovateľskej služby od 11.3.2010 na poskytovanie opatrovateľskej služby (§ 41 zákona o sociálnych službách), terénnou formou, v rozsahu na neurčitý čas pre fyzickú osobu, ktorá bola odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách a pre fyzickú osobu, ktorá bola odkázaná na pomoc pri úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 zákona o sociálnych službách.

Mestskou časťou boli poskytované sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku formou domácej opatrovateľskej služby. Mestská časť vytvorila podmienky a zabezpečovala aj poskytovanie stravy pre túto cieľovú skupinu obyvateľstva. Poskytovanie domácej opatrovateľskej služby bolo realizované v prostredí prijímateľov s prihliadnutím hlavne na individuálne potreby každého prijímateľa.

Podľa ustanovení § 80 písm. a) a § 83 ods. 2 zákona o sociálnych službách mala mestská časť vypracúvať a schvaľovať komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom mali byť zohľadnené miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, ďalej určovať potreby rozvoja sociálnych služieb a potrebné personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie a do 15 dní od jeho schválenia ho mala predložiť vyššiemu územnému celku, v ktorom obvode sa nachádzala. Komunitný plán tak predstavoval plánovací dokument v oblasti poskytovania sociálnych služieb

so zámerom plánovať tieto služby tak, aby boli realizované v súlade s potrebami jednotlivých skupín obyvateľov a s ohľadom na miestne pomery. Jednou z náležitostí, ktoré mal obsahovať komunitný plán, mali byť predovšetkým ciele a priority rozvoja sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov a foriem, tieto mali byť zadefinované pre jednotlivé cieľové skupiny vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb.

NKÚ SR zistil, že v kontrolovanom období mala mestská časť v platnosti komunitný plán, ktorý bol vypracovaný kontrolovaným subjektom v decembri 2015. Dokument bol schválený MZ mestskej časti Bratislava-Dúbravka 15.12.2015 uznesením MZ č. 109/2015 bod č. 8. Ku dňu 30.6.2018, termínu určenému zákonom o sociálnych službách, nebol aktualizovaný, čím bolo porušené ustanovenie § 110ah zákona o sociálnych službách.

Komunitný plán mal obsahovať, okrem iných údajov, aj analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb. Kontrola zistila, že z takejto analýzy tento plán vychádzal, pričom podklady tvoril dotazníkový prieskum. Vyplnené dotazníky neboli kontrole predložené. Kontrola tak nevedela preveriť, či analýza potrieb a požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb bola spracovaná z relevantných zdrojov. Kontrolou bolo ďalej zistené, že komunitný plán síce obsahoval všeobecne určené priority pre účely rozšírenia spektra poskytovaných sociálnych služieb, ale konkrétne ciele mestská časť stanovila len vo všeobecnej rovine a v nepostačujúcom rozsahu bez kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb zasadenej do časového plánu realizácie v rozsahu vyžadovanom podľa § 83 ods. 5 písm. d) a e) zákona o sociálnych službách. Pri jednotlivých prioritách rozvoja sociálnych služieb nebola stanovená zodpovednosť ani časový horizont realizácie. Podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitný plán neobsahoval, čo bolo porušenie § 83 ods. 5 písm. g) zákona o sociálnych službách.

Kontrolné zistenie č. 1:

V komunitnom pláne neboli určené ciele a priority podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a jednotlivých cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb. Zároveň časový plán realizácie komunitného plánu neobsahoval určenie kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb v členení na existujúcu kapacitu a kvantifikovanú potrebu a neurčoval finančné, personálne a prevádzkové podmienky, podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu, čo nebolo v súlade s ustanovením § 83 ods. 5 písm. d), e) a g) zákona o sociálnych službách.

Kontrolné zistenie č. 2:

Mestská časť neaktualizovala komunitný plán k 30.6.2018, čo nebolo v súlade s ustanovením § 110ah zákona o sociálnych službách.

2. Zabezpečenie dostupnosti domácej opatrovateľskej služby

Mestská časť v kontrolovanom období poskytovala sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku formou domácej opatrovateľskej služby. V jej pôsobnosti bolo poskytovanie domácej opatrovateľskej služby, rozhodovanie o odkázanosti prijímateľa, spôsob určenia a úhrady za jej poskytovanie, pričom činnosti koordinovalo oddelenie sociálnych vecí a zdravotníctva MÚ. O domácu opatrovateľskú službu poskytovanú mestskou časťou, ako verejným poskytovateľom, v kontrolovanom období požiadalo celkom 97 prijímateľov. Bližšie údaje sú uvedené v prílohe č. 1. V mestskej časti boli sociálne služby poskytované aj neverejnými poskytovateľmi v zariadeniach pre seniorov, a taktiež rodinnými príslušníkmi osôb odkázaných na starostlivosť s pomocou štátneho systému sociálneho zabezpečenia.

Kontrolou bolo zistené, že mestská časť vo svojej pôsobnosti riadne viedla evidenciu prijímateľov domácej opatrovateľskej služby, posudkov o odkázanosti na sociálnu službu, zmlúv o poskytovaní sociálnej služby, ročné výkazy sociálnych služieb a doklady o vzdelávaní opatrovateľiek. Písomné žiadosti o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní domácej opatrovateľskej služby boli predkladané mestu podľa § 8 ods. 7 zákona o sociálnych službách. Evidenciu čakateľov mestská časť nevedla, lebo vybavovala žiadosti pribežne.

Keďže kontrolovaný subjekt využíval pri financovaní sociálnych služieb aj NFP z projektu financovaného EÚ, predložil ku kontrole aj dokumentáciu o využití týchto prostriedkov. Využitie finančných zdrojov z fondov EÚ v rámci národného projektu tvorilo nezanedbateľnú časť financovania domácej opatrovateľskej služby. Z EÚ fondov bolo v období rokov 2017-2018 krytých 30,35 % výdavkov na domácu opatrovateľskú službu. Mestská časť sa zapojením do

národného projektu Podpora opatrovateľskej služby v rámci Operačného programu Ľudské zdroje z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja získala tak možnosť čerpať 181 506 eur NFP zo zdrojov EÚ. Podiel opatrovateľiek podporených z tohto zdroja predstavoval v roku 2017 81,25 % z celkového počtu opatrovateľiek 32 a v roku 2018 tento podiel predstavoval 70,97 % z celkového počtu 31. Bez zapojenia zdrojov EÚ by financovanie poskytovania domácej opatrovateľskej služby bolo potrebné kryť vo väčšej miere z iných finančných zdrojov mestskej časti a použité NFP tak prispeli ku zvýšeniu jej dostupnosti. Bližšie údaje sú uvedené v prílohe č. 3. Napriek ukončeniu projektu sa podarilo kontrolovanému subjektu zvyšovať počet opatrovateľiek prostredníctvom platových úprav.

Kontrolou bolo zistené, že kontrolovaný subjekt upravil spôsob úhrad za opatrovateľskú službu vo VZN, pričom postupoval podľa § 72 ods. 1 zákona o sociálnych službách. Hodinová úhrada klienta bola stanovená nasledovne: v pracovných dňoch od 07:30 - 15:30 hod. 1,50 eur/1 hod., od 15:30 - 20:00 hod. 2,50 eur/1 hod., od 20:00 - 07:30 hod. 3,50 eur/1 hod., v dňoch pracovného pokoja a cez sviatky 3,50 eur/1 hod. Vo veci úhrad prijímateľa domácej opatrovateľskej služby podľa ustanovenia obsiahnutého v § 73 zákona o sociálnych službách muselo od 1.1.2018 prijímateľovi po zaplatení úhrady za opatrovateľskú službu zostať mesačne z jeho príjmu najmenej 1,65 - násobok sumy životného minima. NKÚ SR zistil, že kontrolovaný subjekt nezohľadnil vyššie uvedené ustanovenie a tým, že ponechal v platnosti § 5 VZN, v ktorom bol stanovený 1,4-násobok sumy prijímateľovho životného minima, porušil ustanovenie § 6 ods. 1 zákona o obecnom zriadení.

Z evidencie žiadostí o zabezpečenie domácej opatrovateľskej služby verejným poskytovateľom-mestskou časťou NKÚ SR zistil, že kontrolovaný subjekt zabezpečil poskytovanie tejto služby napriek rastúcemu počtu žiadostí. Údaje o počte žiadateľov o domácu opatrovateľskú službu u verejného poskytovateľa za rok 2017 a 2019 preukázali, že pri zaznamenanom náraste počtu žiadateľov o 75 % mestská časť zmluvne zabezpečila poskytovanie tejto služby pre všetkých žiadateľov poskytovanú verejným poskytovateľom. Nevybavené žiadosti boli vyriešené umiestnením do zariadenia sociálnych služieb v troch prípadoch, v jednom prípade žiadateľ počas vybavovania žiadosti zomrel. Podrobnejšie údaje sú uvedené v prílohe tohto protokolu č. 1.

Kontrola ďalej preukázala, že domáca opatrovateľská starostlivosť bola zmluvne zabezpečená v čase kratšom ako 30 dní od podania žiadosti. Priemerný počet dní na vybavenie jednej žiadosti od jej doručenia do začatia poskytovania služby sa pohyboval v roku 2017 v trvaní štyroch dní, v roku 2018 osem dní, v roku 2019 päť dní. V kontrolovanom období, z celkového počtu 97 podaných žiadostí, len v roku 2018 prešlo od podania žiadosti k podpísaniu zmluvy viac dní a to, v jednom prípade 55 dní, v druhom prípade 35 dní, čo predstavovalo len 1,85 % z celkového počtu žiadostí. Omeškania boli odôvodnené nedostatkom kvalifikovaného opatrovateľského personálu v čase podania žiadostí. Podrobnejšie údaje sú uvedené v prílohe tohto protokolu č. 2.

Podiel počtu žiadateľov v kontrolovanom období na celkovom počte obyvateľov mesta nad 62 rokov zaznamenal nárast. Pokiaľ v roku 2017 bol tento podiel na úrovni 0,37 percentuálneho bodu, v roku 2019 dosiahol úroveň 0,48 percentuálneho bodu. Verejný poskytovateľ napriek tomu zabezpečil dostupnosť domácej opatrovateľskej služby pre žiadateľov. Informácie o poskytovanej službe boli zverejňované v lokálnom printovom médiu, na webovej stránke MÚ, na jednej zo sociálnych sietí a prostredníctvom lokálnej televíznej stanice. Kontrolovaný subjekt v súlade s § 75 zákona o sociálnych službách poskytoval finančnú podporu neverejným poskytovateľom sociálnej služby vo verejnom záujme. Hodnota týchto finančných príspevkov poskytovaných mestskou časťou neverejným poskytovateľom za roky 2017-2019 predstavovala vo finančnom vyjadrení sumu 71 308 eur. Počet žiadostí o zabezpečenie domácej opatrovateľskej služby u neverejných poskytovateľov zo strany žiadateľov zaznamenal v kontrolovanom období klesajúcu tendenciu. V roku 2017 bolo evidovaných päť žiadateľov u dvoch neverejných poskytovateľov sociálnej služby, v roku 2018 boli evidované dve žiadosti, v roku 2019 nebola podaná žiadosť, pričom suma príspevkov bola stanovená podľa § 75 zákona o sociálnych službách. Celkovo bola domáca opatrovateľská služba poskytnutá 96 prijímateľom v roku 2017, v roku 2018 bolo prijímateľov 105 a v roku 2019 ich bolo 118.

Kontrolné zistenie č. 3:

Kontrolovaný subjekt nezohľadnil vo VZN č. 1/2014 ustanovenie § 73 zákona o sociálnych službách platné od 1.1.2018, podľa ktorého muselo prijímateľovi sociálnej služby po zaplatení úhrady za túto službu zostať mesačne z jeho príjmu najmenej 1,65 - násobok sumy životného minima, čím porušil ustanovenie § 6 ods. 1 zákona o obecnom zriadení.

3. Udržateľnosť financovania domácej opatrovateľskej služby

NKÚ SR pri kontrole financovania domácej opatrovateľskej služby mestskou časťou vychádzal z poskytnutých údajov dokumentujúcich stav a vývoj zdrojov a výdavkov tejto sociálnej služby. Bolo zistené, že kontrolovaný subjekt zaznamenal v období rokov 2017-2019 koeficient rastu výdavkov na domácu opatrovateľskú službu 1,44. Tieto výdavky boli čiastočne kryté príjmami z dohodnutej ceny za poskytovanie tejto služby v celkovej hodnote 179 162 eur, čo predstavovalo 17,60 % pokrytých výdavkov, ako aj transfermi zo ŠR v hodnote 181 506 eur v dvoch rokoch 2017 a 2018, ktoré pokryli 17,83 % výdavkov celého kontrolovaného obdobia. Zvyšok bol financovaný z iných finančných zdrojov mestskej časti v celkovej hodnote 657 136 eur, ktoré pokryli 64,56 % výdavkov v rokoch 2017-2019.

NKÚ SR ďalej skontroloval alokovanie zdrojov z rozpočtu mestskej časti do sociálnej oblasti všeobecne a zvlášť na domácu opatrovateľskú službu. Finančný objem zdrojov, ktoré mestská časť vynaložila na sociálnu oblasť a na poskytovanie domácej opatrovateľskej služby v kontrolovanom období preukázal nárast podielu výdavkov na výnose z dane z príjmov, či už v oblasti sociálnych služieb všeobecne, ako aj na domácu opatrovateľskú službu. Nárast výdavkov na sociálne služby predstavoval zvýšenie o 42 percentuálnych bodov za kontrolované obdobie, pri domácej opatrovateľskej službe bol nárast porovnateľný, na úrovni 44 percentuálnych bodov. Podiel výdavkov na sociálne služby (respektíve na domácu opatrovateľskú službu) na výnose z dane z príjmov predstavoval 5,50 % (5,02 %) v roku 2017, v roku 2018 to bolo 5,16 % (4,68 %) a 6,31 % (5,88 %) v roku 2019. Celkový podiel na jedného obyvateľa vo veku 62 a viac rokov dosiahol, pri porovnaní údajov mestskej časti za kontrolované obdobie, koeficient rastu 1,28. Podiel výdavkov na domácu opatrovateľskú službu na výnose dane z príjmov dosiahol v kontrolovanom období nárast 17,13 %, k čomu prispel nárast počtu prijímateľov. Bližšie údaje sú uvedené v prílohe protokolu č. 5.

Kontrolou príjmovej a výdavkovej časti finančných prostriedkov poskytovateľa bolo preukázané, že zdroje financovania zabezpečujúce domácu opatrovateľskú službu z EÚ fondov a z prostriedkov klientov pokrývali v kontrolovanom období len čiastočne výdavky spojené s poskytovaním týchto služieb. Tieto zdroje pokryli celkové výdavky za obdobie rokov 2017-2019, čo predstavovalo 35,44 % vynaložených výdavkov. Pri klesajúcej priemernej hodinovej úhrade klienta z 1,34 eur v roku 2017 na 1,21 eur v roku 2019 sa rastúce výdavky na domácu opatrovateľskú službu prejavili aj poklesom spoluúčasti klienta na výdavkoch v percentuálnom vyjadrení. V roku 2017 bola spoluúčasť na úrovni 18,75 %, v roku 2017 na úrovni 16,02 %, v roku 2019 na úrovni 13,59 %, čo predstavovalo za toto obdobie pokles o 28 %. Pohľadávky z úhrad za opatrovateľskú službu v kontrolovanom období neboli vykázané. Počet odpracovaných hodín zamestnancov mestskej časti poskytujúcich domácu opatrovateľskú službu pritom narástol za kontrolované obdobie o 19 % a ich priemerná hodinová mzda sa zvýšila o 40 %. Bližšie údaje sú uvedené v prílohe protokolu č. 6. Stav vývoja personálnych kapacít preukázal, že počet zamestnancov poskytujúcich domácu opatrovateľskú službu v kontrolovanom období bol stabilizovaný u zamestnancov pracujúcich na plný úväzok v počte 25 k 31.12.2017, 24 k 31.12.2018 a 32 k 31.12.2019. Pri zamestnancoch na kratší pracovný úväzok bol vykázaný jeden zamestnanec k 31.12.2018. Osobné náklady na zamestnancov v roku 2017 dosiahli objem 252 156 eur, v roku 2018 vzrástli na 278 670 eur, v roku 2019 dosiahli hodnotu 380 499 eur.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že mestská časť zabezpečila v rámci dostupných finančných možností zodpovedajúce finančné zabezpečenie pre zamestnancov poskytujúcich opatrovateľskú službu. Priemerný vek opatrovateľiek v kontrolovanom období bol 52,3 rokov. Priemerná hodinová mzda opatrovateľky v roku 2017 dosiahla úroveň 5,07 eur, v roku 2018 to bolo 5,68 eur a v roku 2019 došlo k zvýšeniu na úroveň 6,43 eur. Priemerná mzda opatrovateľky v roku 2017 dosiahla úroveň 761 eur, v roku 2018 to bolo 852 eur a v roku 2019 došlo k zvýšeniu hodinovej mzdy na úroveň 964 eur. V žiadnom roku nedosiahla úroveň priemernej mzdy v národnom hospodárstve. Kontrolovaný subjekt ďalej preukázal účasť opatrovateľiek na akreditovaných kurzoch opatrovania minimálne v požadovanom rozsahu. Opatrovateľky spĺňali kvalifikačné predpoklady pre výkon práce podľa § 84 ods. 8 zákona o sociálnych službách.

Kontrolou evidencie poskytnutia opatrovateľskej služby bolo zistené, že posudky o odkázanosti na sociálnu službu obsahovali povinné náležitosti podľa § 51 zákona o sociálnych službách. Ďalej bolo zistené, že klientom nebola poskytnutá domáca opatrovateľská služba v rozsahu určenom v rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti, ale v nižšom rozsahu, z dôvodu nedostatku opatrovateľiek na poskytnutie služby v čase podania žiadosti v 18 prípadoch, zabezpečenia služieb rodinou v počte 32 prípadov, alebo z iného dôvodu (na základe požiadavky prijímateľa o zníženie počtu poskytovaných hodín v počte 32). Kontrolovaný subjekt poskytoval

zamestnancom materiálové zabezpečenie formou finančného príspevku na nákup v hodnote 55 eur, ako aj ochranné pomôcky.

4. Kontrola a účinnosť plnenia cieľov pri poskytovaní domácej opatrovateľskej služby

Na základe analýzy údajov vyplývajúcich z dokumentácie interných a externých kontrol vykonaných v oblasti domácej opatrovateľskej služby za obdobie rokov 2017-2019 NKÚ SR zistil, že interné kontroly boli realizované v gescii oddelenia sociálnych služieb a zdravotníctva a opatrovateľskej služby. Kontrolovaný subjekt vykonal interné kontroly poskytovania opatrovateľskej služby v celkovom počte 13 v roku 2017, v roku 2018 vykonal 14 kontrol, v roku 2019 vykonal 18 kontrol. Tieto kontroly boli zamerané predovšetkým na zisťovanie spokojnosti klientov s poskytovanou službou a s tým spojený výkon opatrovateľiek. V rámci kontrol sa zisťoval reálny stav poskytovania opatrovateľskej služby a ten sa podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu vyhodnocoval podľa zákonom o sociálnych službách nastavených štandardov.

Poskytovanej sociálnej služby podľa prílohy č. 2 písm. A zákona o sociálnych službách preukázalo mesto výkonom dohľadu spojeným s identifikáciou zistených nedostatkov a ich následným odstránením. Kontrolou bolo zistené, že mesto v sledovanom období pravidelne hodnotilo plnenie programového rozpočtu. V rámci cieľa podprogramu 12.3 Opatrovateľská služba v byte občana boli vyhodnocované určené kvantifikované merateľné ukazovatele. NKÚ SR ďalej zistil, že kontrolovaný subjekt nemal vypracované štandardy kvality v podobe napr. smernice, ale v súlade s § 9 ods. 12 zákona o sociálnych službách využíval supervízny program a v spolupráci so supervízorom zabezpečil výkon supervízie, čo preukázal aj správami o výkone supervízie.

V sledovanom období bola tiež vykonaná externá kontrola príslušnou OP, ktorá bola zameraná na postup a rozhodovanie správneho orgánu v správnom konaní o poskytovaní sociálnych služieb. Prokurátorskou previerkou bolo zistené, že mestská časť, ako správny orgán pri vydávaní rozhodnutí, neprikladala doklad o doručení posudku o odkázanosti, rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu boli opatrené úradnou pečiatkou mestskej časti so štátnym znakom a to i napriek tomu, že išlo o výkon samosprávy podľa § 4 ods. 3 písm. p) zákona o obecnom zriadení. Taktiež žiadosti žiadateľov nemali všetky náležitosti podľa § 92 ods. 7 zákona o sociálnych službách. Tieto nedostatky už neboli v dokumentácii po prijatí opatrení kontrolou zistené.

MPSVaR SR podľa zákona o sociálnych službách nevykonalo v kontrolovanom subjekte hodnotenie podmienok kvality poskytovanej sociálnej služby ani dohľad nad dodržiavaním tohto zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov pri poskytovaní sociálnych služieb.

Mestská časť tým, že nedefinovala ciele a priority v komunitnom pláne podľa jednotlivých druhov, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín v určenom časovom rámci nespĺnila požadované kritériá pre určenie ich účinnosti. NKÚ SR zhodnotil dobu vybavenia žiadosti a systém zabezpečenia domácej opatrovateľskej služby zo strany kontrolovaného subjektu ako účinný. Zhodnotenie kritéria využitia možností zabezpečenia domácej opatrovateľskej služby z finančného hľadiska, napr. formou zapojenia sa kontrolovaného subjektu do projektu EÚ preukázalo, že mestská časť účinne využila takýto nástroj na financovanie tejto služby. NKÚ SR vyhodnotilo systém plánovania a poskytovania domácej opatrovateľskej služby ako čiastočne účinný.

Za kontrolnú skupinu dňa 30.7.2020

Ing. Drahomír Rešeta
vedúci kontrolnej skupiny

....

Mgr. Zuzana Luhová
členka kontrolnej skupiny

....

Ing. Martina Redajová
členka kontrolnej skupiny

....

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa

RNDr. Martin Zaťovič
starosta mestskej časti

..

Príloha k protokolu č. 1

Prehľad o počte žiadostí o zabezpečenie domácej opatrovateľskej služby v rokoch 2017-2019

Ukazovateľ	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Počet klientov - žiadateľov o zabezpečenie domácej opatrovateľskej služby	30	35	43
Počet žiadostí o zabezpečenie domácej opatrovateľskej služby	30	35	43
Počet vybavených žiadostí (uzatvorených zmlúv) o zabezpečenie domácej opatrovateľskej služby	29	33	42
z toho: u verejného poskytovateľa (kontrolovaný subjekt)	24	31	42
u iného poskytovateľa	5	2	0
Počet evidovaných nevybavených žiadostí o zabezpečenie domácej opatrovateľskej služby (tento údaj uviesť k 31.12. daného obdobia)	1	2	1

Zdroj: Mestská časť Bratislava-Dúbravka

Príloha k protokolu č. 2

Prehľad o počte nových prijímateľov a termíne vybavenia žiadosti o poskytnutie sociálnej služby v rokoch 2017-2019

Rok	Počet novoprijatých klientov spolu	z toho: vybavenie žiadosti od jej doručenia do začatia poskytovania služby			Priemerný počet dní na vybavenie jednej žiadosti od jej doručenia do začatia poskytovania služby	Počet nevybavených žiadostí
		do 30 dní	nad 30 dní do 60 dní	nad 60 dní		
2017	24	24	-	-	4	1
2018	31	29	2	-	8	2
2019	42	42	-	-	5	1

Zdroj: Mestská časť Bratislava-Dúbravka

Príloha k protokolu č. 3

Výška podpory domácej opatrovateľskej služby prostredníctvom EÚ zdrojov v rokoch 2017-2019

Ukazovateľ	2017	31.12.2017	2018	31.12.2018	2019	31.12.2019
Počet opatrovateľiek domácej opatrovateľskej služby celkom	32	25	31	25	35	32
Z toho:						
Počet opatrovateľiek podporených prostredníctvom EÚ zdrojov	26	21	22	20	0	0
Výška schváleného NFP z EÚ zdrojov	120 000	121 680	43 000	59 026	0	0
Podiel NFP z EÚ zdrojov k celkovým výdavkom na domácu opatrovateľskú službu v roku	41,29	41,87	13,99	19,46	--	--

Zdroj: Mestská časť Bratislava-Dúbravka

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Príloha k protokolu č. 4

Prehľad o príjmoch a výdavkoch verejných poskytovateľov domácej opatrovateľskej služby v rokoch 2017-2019

Ukazovateľ	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019
Príjmy spolu v eur	178 837	115 971	65 860
z toho:			
- bežné transfery zo ŠR	121 680	59 826	0
- zo zaplatenej dohodnutej ceny	57 157	56 145	65 860
Výdavky spolu v eur	290 619	307 410	419 775
z toho:			
- mzdy	187 091	207 760	272 954
- odvody	65 065	70 910	95 397
- tovary a služby	36 578	26 124	37 420
- bežné transfery	1 885	2 616	1 856

Zdroj: Mestská časť Bratislava-Dúbravka

Príloha k protokolu č. 5

Výdavky na sociálne služby v rokoch 2017-2019

Ukazovateľ	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019
Výnos dane z príjmov poukázaný územnej samospráve (v eur.)	5 786 428	6 568 206	7 140 447
Výdavky na sociálne služby (v eur.)	318 485	339 032	450 740
z toho:			
výdavky na domácu opatrovateľskú službu (v eur.)	290 619	307 410	419 775
Podiel výdavkov na sociálne služby na výnose dane z príjmov v %	5,50	5,16	6,31
Podiel výdavkov na domácu opatrovateľskú službu na výnose dane z príjmov v %	5,02	4,68	5,88
Počet obyvateľov obce vo veku 62+	8 083	8 514	8 947
Podiel výdavkov na sociálne služby na jedného obyvateľa vo veku 62+ v %	39,40	39,82	50,38

Zdroj: Mestská časť Bratislava-Dúbravka

Príloha k protokolu č. 6

Prehľad ekonomicky oprávnených nákladov na poskytovanie domácej opatrovateľskej služby
v rokoch 2017-2019

Ukazovateľ	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	2019/2017
Celkové výdavky spolu	290 619	307 410	419 775	1,44
Ekonomicky oprávnené náklady spolu	261 705	287 416	379 519	1,44
v tom:				
mzdy, platy a ostatné osobné vyrovnania vo výške, ktorá zodpovedá výške platu a ostatných osobných vyrovnaní podľa osobitného predpisu	187 091	207 760	272 954	1,46
poistné na verejné zdravotné poistenie, poistné na sociálne poistenie a povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie platené zamestnávateľom v rozsahu určenom podľa písmena a)	65 065	70 910	95 397	1,47
výdavky na energie, vodu a komunikácie	333	319	321	0,96
výdavky na materiál okrem reprezentačného vybavenia nových interiérov	797	663	726	0,91
výdavky na služby	6 358	5 291	5 792	0,91
výdavky na bežné transfery v rozsahu vreckového podľa osobitného predpisu, odstupného, odchodného, náhrady príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca podľa osobitného predpisu	1 885	2 616	1 856	0,98
odpisy hmotného majetku a nehmotného majetku podľa účtovných predpisov, o ktorom poskytovateľ sociálnej služby účtuje a odpisuje ho ako účtovnú jednotku; odpis hmotného majetku, ktorým sú novoobstarané stavby, byty a nebytové priestory užívané na účely poskytovania sociálnych služieb v zariadeniach alebo ich technické zhodnotenie	2 061	2 472	2 473	1,20
Priemerné ekonomicky oprávnené náklady na hodinu a klienta	7,15	7,93	8,91	1,25
Priemerná hodinová úhrada klienta	1,34	1,27	1,21	0,90
Spoluúčasť klienta na výdavkoch v percentách	18,75	16,02	13,59	0,79
Počet odpracovaných hodín zamestnancov opatrovateľskej služby za rok	36 888	36 591	43 974	1,19
Priemerná hodinová mzda zamestnancov opatrovateľskej služby za rok	5,07	5,68	6,43	1,40

Zdroj: Mestská časť Bratislava-Dúbravka

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

**Expozitúra Trnava
Kollárova 8, 917 01 Trnava**

Číslo: Z-005111/2020/1130/RDB

**ZÁPISNICA
o prerokovaní protokolu o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 1752/19 z/zo 4.2.2020 bola v čase od 26.2.2020 do 31.7.2020 vykonaná kontrola domácej opatrovateľskej služby v mestskej časti Bratislava-Dúbravka, Žatevná 2, 844 02 Bratislava-Dúbravka, IČO 00603406 .

Na základe výsledkov kontroly, uvedených v protokole o výsledku kontroly, Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky ukladá štatutárnemu orgánu kontrolovaného subjektu prijať opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov a v termíne do ich písomne/elektronicky predložiť na adresu Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky, Expozitúra Trnava, Kollárova 8, 917 01 Trnava/elektronická schránka Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky.

Správu o plnení, resp. splnení prijatých opatrení na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov, vrátane dokladov preukazujúcich ich plnenie, resp. splnenie predloží štatutárny orgán kontrolovaného subjektu v termíne do *50.8.2020* na adresu Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky, Expozitúra Trnava, Kollárova 8, 917 01 Trnava/elektronická schránka Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky.

Kontrolovanému subjektu bol ponechaný výtlačok č. 2 protokolu o výsledku kontroly.

Kontrolovaný subjekt vyhlasuje, že bola poskytnutá súčinnosť v súlade so zákonom NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a boli poskytnuté všetky požadované doklady a informácie.

Kontrolovaný subjekt potvrdzuje, že kontrolná skupina Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky vrátila všetky zapožičané doklady.

Kontrolovaný subjekt vyhlasuje, že zabezpečí ochranu osobných údajov uvedených v protokole o výsledku kontroly v zmysle § 2 v spojitosti s § 5 písm. h) zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Kontrolovaný subjekt vyhlasuje, že na najbližšom zasadnutí zastupiteľstva bude informovať o výsledku kontroly a o prijatých opatreniach zastupiteľstvo v mestskej časti Bratislava-Dúbravka. Zároveň bude informovať formou výpisu z uznesenia miestneho zastupiteľstva o prerokovaní výsledkov kontroly.

Trnava dňa 5.8.2020

Prerokovanie protokolu o výsledku kontroly svojim podpisom potvrdzujú:

Za NKÚ SR:

Ing. Ivan Šikula
riaditeľ expozitúry

Ing. Drahomír Rešeta
vedúci kontrolnej skupiny

Za kontrolovaný subjekt:

RNDr. Martin Zaťovič
starosta mestskej časti